

İngiliz saf kan atının özellikleri

J. Whessell, İngiliz saf kan atları Hambletonian ve Diamond satış için hazırlanıyor, 1800. British Museum.

İNGİLİZ saf kan atı (thoroughbred) ile ilgili daha çok şey öğrenmek ister misiniz? İşte İngiliz saf kan atıyla ilgili enteresan

bilgiler:

Hem dişi hem de erkek taylar yarış için elverişlidir.

Dişi ve erkekler birbirleriyle yarışabilir ve aynı yarışlara katılabilirler. Erkek taylar çoğunlukla dişi taylardan daha hızlı koşuculardır. Thoroughbred'in, kökenleri yine İngiliz atına kadar giden Amerikan Quarter atlarıyla (kısa mesâfelerde çevikliği ve hızıyla dikkat çeken küçük, tıknaz bir cins bir at; bir milin çeyreği mesâfesinde atların en hızlısı olarak bilinir) ve standardbredlerle (özellikle tırıs için geliştirilen cins bir at) bir arada koştukları yarışlar da vardır. Âzamî hızda thoroughbred'in adım uzunluğu 6 m'yi aşabilir.

Thoroughbred dünyadaki en hızlı hayvanlar arasındadır.

Bir thoroughbred'in yaptığı en yüksek hız Winnig Brew adındaki dişi bir taya âittir ve 2008'de kaydedilmiştir. Penn Millî Hipodromu'ndaki koşusunda bu tay saatte 70 km'ye yakın bir hıza ulaştı. Yapılmış en uzun atlamanın da yine bir thoroughbred olan Huaso tarafından 1949'da gerçekleştirildiği bilinmektedir. Huaso, toplamda 2.47 m atlamıştır.

Thoroughbredlerin doğum târihleri aynıdır.

Resmî yetiştirme kayıtlarında, bütün thoroughbredlere doğum günü olarak 1 Ocak târihi verilmektedir. Bu, at sâhibinin atının yarış kariyerini doğru yönetebilmek amacıyla atının gelişimi için ihtiyaç duyulan sürenin en iyi şekilde kullanılabilmesi adına yapılmaktadır. Yetiştiriciler kısraklarının 1 Ocak'ta yavrulmaları için uğraşurlar, ancak taylar biraz daha erken ya da daha geç doğdukları takdirde, doğum günü her zaman aynı târih olacak şekilde kaydedilir.

Güney yarımkürede doğan thoroughbredlerin doğum târihleri farklıdır.

1 Ocak doğum târihi kuralına tek istisnâ güney yarımkürede doğan thoroughbredlerdir. Avustralya, Yeni Zelanda ve diğer ülkelerde doğan atların târihlendirilmeleri yine aynı mantıkla yapılır, ancak kuzeydeki taydaşlarından farklı olarak resmî târih 1 Ağustos'tur.

Tayın doğum târihi özel referans olarak kaydedilmektedir.

Thoroughbredlerin doğum târihlerinin yer aldığı resmî kayıtlar dışında at sâhipleri ve yetiştiricileri de kendi tuttıkları kayıtlarda genellikle atlarının gerçek doğum târihlerini not düşerler. Kontrol edilmek istenen belli bir İngiliz atı varsa eğer, Equibase'deki resmî kayıtlardan atın bilgilerine ulaşılabilir. Bu bilgiler arasında atın gerçek doğum târihini bulmak da mümkündür.

Thoroughbred ayrıca mükemmel bir gezi atı olabilir.

En başarılı thoroughbredler emekli olduktan sonra genelde damızlık olarak kullanılır. Yarış atı özelliklerine sâhip olmayan ya da yarışlarda bir başarı elde edememiş saf kan atlar ise binek atı olarak ikinci bir kariyer şansına sâhiptir. Atletik yapıları, onların bir parkurda zorlanmadan gezmelerini sağlar. Aynı zamanda bu atların sâkin karakterleri, gelişmiş yön duyguları binicisine güven verir, eşsiz bir biniş zevki yaşatır.

Thoroughbred 2 yaşına bastıktan sonra yarışa hazır olur.

Yavru atlar "tay", soyunu devam ettirebilecek güce erişen beş yaşındaki erkek taylar "aygır", dişi taylar "kısrağ" ismi alır. Ayrıca at yavrularına -genellikle güzün- süttten kesilene kadar "taylak", bir yaşına kadar "sütten kesilmiş", bir yaşında "yıllık" denir. İngiliz saf kan atı iki yıllık olunca yarışlara başlamaya hazır hâle gelir.

ABD'de thoroughbredlerin isimlendirilmesi bir kurum tarafından denetlenir.

ABD'de The Jockey Club, thoroughbredlere verilen isimleri denetleyen kurumdur. At sâhipleri atları için arzu ettikleri ismi The Jockey Club'a bildirerek onaylatırlar. İsimlerin uzunluğu, kullanılacak noktalama işaretleri ve boşluklarla

ilgili çok sayıda kısıtlama bulunmaktadır. Meselâ meşhur atların isimleri yeni atlarda kullanılamaz. Bunun yanında, yazım hatâlarının onaylandığı da görülmektedir. Triple crown kazanan bir yarış efsânesi American Pharoah bu duruma güzel bir örnektir.

Thoroughbred'in ırk standartlarında çok geniş bir don çeşitliliği bulunmaktadır.

Thoroughbred'de yağız en değer verilen don olsa da, ABD'deki kayıtlı thoroughbredlerin %90'ı kahverengi, doru ve koyu doru atlardır. Demir kır ve kır nâdir, krem ve altın ise son derece nâdir görülebilen donlardır. The Jockey Club'ın mevcut resmî don standartları her bir atın hangi don ile kaydedileceğini kesin bir biçimde belirtmektedir.

Çoğu thoroughbred ortalama bir yetişkin attan daha yüksektir.

Thoroughbred yetişkin hâlde ortalama 1.65-1.70 m yükseklikte ve 500-550 kg ağırlığındadır. Cins olarak iyi bir mizâca sâhip; cesur ve çok atik olan bu at sıcağanlı olarak nitelendirilir.

Thoroughbredlerin çoğu dikkati çekecek derecede duyarlıdır.

Huzursuzluğu ve hassaslığı yüzünden American Pharoah'ın kendisiyle birlikte her yere seyahat eden bir ahır arkadaşı vardı. Bu davranışsal yaklaşım benzer tipteki çoğu at için geçerlidir. Thoroughbredler kolaylıkla şaşırabilir; ürktülebilir de. Ünlü jockey Mark Chavez'in Knoki adlı at için söylediği gibi, "sanki her zaman kafein almış gibi"dirler.

Thoroughbred diğer cinslerin geliştirilmesi için de kullanılır.

Thoroughbred genellikle uzun bacaklara, gösterişli bir gövdeye, dik bir profile ve biçimli bir kafa yapısına sâhiptir. Bu yüzden, yetiştiriciler diğer cinslerin görünüşlerini geliştirmek için İngiliz atlarının kan hatlarıyla çaprazlamaktadırlar. Standardbred ve Quarter atları bu uygulamadan en çok etkilenen iki cinsidir.

Thoroughbred hızlı bir metabolizmaya sâhiptir.

Thoroughbred ortalama ağırlığı 1500

Kır donlu İngiliz saf kan atı, XIX. yüzyıl.

pounddan az olması sebebiyle hafif bir at cinsi olarak nitelendirilmektedir; ancak beslenme konusuna gelince diğer cinslere oranla daha çok yem yer. Üst düzeydeki verimliliğini zirveye çıkarmak için daha fazla yakıtı ihtiyaç duyar. Bu nedenle metabolizması tam kapasite, en yüksek hızda çalışır. Dolayısıyla bu cins atlar gün içinde aktivite eksikliği yaşadıklarında, yâni enerjiyi üzerlerinden atamadıklarında ahırdaki bölmelerinde huzursuzlanırlar.

Thoroughbredlerde kalp, akciğer ve toynak rahatsızlıkları yaygındır.

Yaygın sağlık sorunları normalden küçük olan kalpleri, kanamaya başlayan akciğerleri ve vücutlarının büyüklüğüne oranla küçük olan toynaklarıyla ilgili ortaya çıkar. Thoroughbred sıklıkla kabızlık

çeker ve bâzıları düşük doğurganlık oranına sâhiptir. Ayrıca ortalama bir İngiliz atı, koştuğu yarışlar yüzünden normalden fazla kazâ yaşar.

Thoroughbred dünya üzerindeki en pahalı atlar arasındadır.

At yarışlarının rekâbetçi doğası gereği en hızlı ve en rekâbetçi sınıfa dâhil olan thoroughbredler günümüz at piyasasını belirlemekte, en yüksek fiyatlara yön vermektedir. Yüksek performans gösteren thoroughbredlerin damızlık ücretleri de oldukça yüksek olabilmektedir. Nitekim Northern Dancer ve Secretariat'in yavrusu olan The Green Monkey, 2006 yılında 16 milyon dolara satıldı. Northern Dancer ise 1984-1987 yılları arasında 1 milyon dolarlık bir meblağ ile en yüksek damızlık ücreti almıştı. American Pharoah'ın

damızlık fiyatı her bir sağlıklı tay için 200 bin dolardı. 2016'dan bu tarafa American Pharoah damızlık olarak 20 milyon dolar kazandı. 🐾